

Předmluva	XI
1 Úvod	1
1.1 Účetnictví – základní pojmy a uživatelé účetních informací	1
1.1.1 Základní pojmy	1
1.1.1.1 Definice účetnictví, cíle účetnictví, předmět účetnictví	1
1.1.1.2 Účetní období	4
1.1.1.3 Účetní cyklus a účetní závěrka	4
1.1.1.4 Účetní forma	4
1.1.2 Uživatelé účetních informací a jejich požadavky na obsah a zaměření účetního systému	5
1.2 Metodické prvky účetnictví	8
1.3 Všeobecně uznávané předpoklady a zásady	10
1.3.1 Předpoklady	11
1.3.1.1 Předpoklad vymezení účetní jednotky	11
1.3.1.2 Předpoklad měřitelnosti hodnoty peněžní jednotkou	12
1.3.1.3 Předpoklad trvání podniku (going concern)	12
1.3.1.4 Předpoklad periodického zjišťování výsledku hospodaření	13
1.3.1.5 Akruální koncept	13
1.3.2 Zásady	13
1.3.2.1 Zásada přednosti obsahu před formou	13
1.3.2.2 Zásada konzistence a kontinuity účetních informací ..	14
1.3.2.3 Zásada historických nákladů (cen)	14
1.3.2.4 Zásada opatrnosti	14
1.3.2.5 Okamžik uznání (realizace) výnosů	15
1.3.2.6 Zásada přiřazování nákladů výnosům	15
1.3.2.7 Zásada významnosti	16
1.3.2.8 Zásada rovnováhy nákladů a užitku	16
2 Bilancování, rozvaha	17
2.1 Bilancování	17
2.2 Rozvaha	20
2.3 Definice aktiva	21
2.3.1 Budoucí ekonomický prospěch z aktiva	22

2.3.2	Výsledek minulých událostí	24
2.3.3	Spolehlivá ocenitelnost	24
2.4	Definice závazku	25
2.5	Definice vlastního kapitálu	25
2.6	Klasifikace aktiv v rozvaze	26
2.6.1	Rozlišení krátkodobých a dlouhodobých aktiv	27
2.6.2	Klasifikace krátkodobých aktiv	28
2.6.3	Klasifikace dlouhodobých aktiv	30
2.7	Klasifikace pasiv v rozvaze	32
2.7.1	Vlastní zdroje	32
2.7.2	Závazky	37
2.7.2.1	Rozlišení krátkodobých a dlouhodobých cizích zdrojů	37
2.7.2.2	Klasifikace krátkodobých závazků	37
2.7.2.3	Klasifikace dlouhodobých závazků	38
2.8	Řazení aktiv a pasiv v rozvaze, formáty rozvahy	38
2.8.1	Horizontální forma rozvahy	38
2.8.1.1	Horizontální forma rozvahy s řazením aktiv se stoupající likvidností	39
2.8.1.2	Horizontální forma rozvahy s řazením aktiv s klesající likvidností	42
2.8.2	Vertikální forma rozvahy	43
2.9	Změny rozvahových stavů	45
2.9.1	Zvýšení aktiv a pasiv	45
2.9.2	Změna v rámci aktiv	46
2.9.3	Snížení aktiv a pasiv	46
2.9.4	Změna v rámci pasiv	47
2.9.5	Změny ovlivňující výsledek hospodaření	48
3	Cyklus účetní práce	55
3.1	Účetní doklady	56
3.1.1	Oběh účetních dokladů	56
3.1.2	Klasifikace účetních dokladů	58
3.2	Účetní zápisy a účetní knihy	59
3.3	Syntetické účty hlavní knihy	61
3.3.1	Podvojnost a souvztažnost, účet aktivní a účet pasivní	63
3.3.2	Účty nákladů a účty výnosů	66
3.3.3	Účtová osnova, účtový rozvrh, třídění, označení a číslování syntetických účtů	69
3.4	Analytická evidence	71
3.5	Inventarizace	74
3.5.1	Cíl a funkce inventarizace	74
3.5.2	Fáze inventarizace	75

3.5.2.1	Zjištění skutečného stavu aktiv a závazků	75
3.5.2.2	Porovnání skutečného stavu se stavem účetním	75
3.5.2.3	Zjištění příčin vzniku inventarizačních rozdílů a jejich zaúčtování	76
3.5.2.4	Opatření k prevenci vzniků inventarizačních rozdílů	77
3.6	Předvaha	77
4	Náklady a výnosy, systémy účtů, výsledovka	79
4.1	Pojetí výsledku hospodaření	79
4.1.1	Okamžik vzniku výnosů (realizační princip)	83
4.1.2	Princip přiřazení nákladů výnosům, věcná a časová souměřitelnost výnosů a nákladů	86
4.1.3	Časové rozlišování	91
4.1.4	Dohadné položky	100
4.1.5	Rezervy	105
4.1.6	Shrnutí problematiky zabezpečení časového souladu výnosů a nákladů	108
4.2	Klasifikace nákladů a výnosů ve finančním účetnictví	109
4.2.1	Účelové členění nákladů (členění nákladů podle funkce)	111
4.2.1.1	Náklady výkonů (cost)	112
4.2.1.2	Náklady výsledku (expenses)	113
4.2.1.3	Vypovídací schopnost účelového členění nákladů	114
4.2.2	Druhové členění nákladů	116
4.2.2.1	Vypovídací schopnost druhového členění nákladů	116
4.2.3	Další přístupy k členění nákladů v účetnictví	118
4.2.3.1	Členění nákladů podle místa vzniku	119
4.2.3.2	Členění nákladů podle odpovědnosti	120
4.2.3.3	Členění nákladů podle vztahu k objemu vyráběných výkonů	120
4.3	Členění výnosů	121
4.4	Systémy účtů	121
4.4.1	Systém účtů s účelovým členěním nákladů	122
4.4.2	Systém účtů s druhovým členěním nákladů	125
4.4.2.1	Změna stavu vyráběných zásob, aktivace	128
4.4.2.2	Aktivace	129
4.4.3	Kombinace účelového a druhového členění nákladů	132
4.4.3.1	Jednookruhový systém účtů	132
4.4.3.2	Dvouokruhový systém účtů	134
4.4.4	Systémy účtů užívané v České republice	138
4.5	Výsledovka	140
4.5.1	Formáty výsledovky	140
4.5.2	Struktura výsledovky podle US GAAP	142

4.5.3	Struktura výsledovky podle IFRS	143
4.5.4	Struktura výsledovky v České republice	145
5	Výkaz o peněžních tocích	155
5.1	Peněžní toky z provozních činností	158
5.1.1	Přímá metoda sestavení provozní části výkazu peněžních toků	158
5.1.2	Nepřímá metoda sestavení provozní části výkazu peněžních toků	161
5.2	Peněžní toky z investiční činnosti	165
5.3	Peněžní toky z financování	166
6	Oceňování	175
6.1	Oceňování při pořízení aktiva, při vzniku závazku	177
6.1.1	Ocenění a účetní zachycení nakupovaných aktiv	177
6.1.1.1	Účetní zachycení nakupovaných zásob	179
6.1.1.2	Účetní zachycení pořizování dlouhodobých aktiv ..	184
6.1.2	Ocenění aktiv pořízených směnou	186
6.1.3	Ocenění bezúplatně nabytých aktiv	186
6.1.4	Ocenění a účetní zachycení vyráběných aktiv	186
6.1.5	Specifika ocenění pohledávek a závazků	189
6.2	Oceňování aktiv po prvotním rozpoznání	193
6.2.1	Odpisování dlouhodobých aktiv	194
6.2.1.1	Odpisy závislé na výkonu	196
6.2.1.2	Odpisy závislé na času	196
6.2.2	Oceňování ke dni sestavení účetní závěrky na bázi historických nákladů (cen)	200
6.2.2.1	Snížení hodnoty aktiv	200
6.2.3	Oceňování položek účetní závěrky ve fair value	212
6.2.3.1	Zjištění fair value	212
6.2.3.2	Vypořádání rozdílů z přecenění na fair value	213
6.2.4	Uchování podnikové podstaty	217
6.2.4.1	Finanční pojetí uchování podnikové podstaty	217
6.2.4.2	Produkční pojetí uchování podnikové podstaty	218
6.2.5	Přehled oceňovacíchází užívaných pro ocenění jednotlivých segmentů aktiv a závazků	222
6.3	Výkaz o úplném výsledku hospodaření	225
7	Účetnictví – historie a budoucnost	227
7.1	Malé ohlédnutí do historie účetnictví	227
7.1.1	Počátky účetnictví	227
7.1.1.1	Babylon	228
7.1.1.2	Egypt	229

7.1.1.3	Řecko	229
7.1.1.4	Řím	230
7.1.1.5	Itálie na rozhraní středověku a novověku	231
7.1.2	Vývoj účetních forem	232
7.1.2.1	Přepisovací účetní formy	232
7.1.2.2	Tabelární forma (tabelární deník, americký deník) ..	234
7.1.2.3	Propisovací účetní formy	234
7.1.2.4	Účetnictví vedené prostřednictvím výpočetní techniky	234
7.2	Regulace účetnictví	236
7.2.1	Základní přístupy k regulaci	236
7.2.1.1	Přímá regulace účtových systémů a postupů úctování	237
7.2.1.2	Regulace orientovaná na účetní výkaznictví	238
7.2.2	Regulace účetnictví v České republice	239
7.2.2.1	Zákon o účetnictví	239
7.2.2.2	Vyhláška č. 500/2002 Sb.	241
7.2.2.3	České účetní standardy pro podnikatele	242
7.3	Mezinárodní harmonizace účetnictví	242
7.3.1	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví	243
7.3.2	Evropská unie	245
7.3.3	US GAAP	245
Přílohy	247
Literatura	270
Rejstřík	271

účetní informace analyzovat.

3. Třetím, navazujícím úkolem pro uživatele účetních informací je relativně podrobné seznámení s účetními pravidly, která jsou respektována v oblasti (zemi), ve které hodnocená účetní jednotka podniká. Uživatel by měl být obeznámen jak se systémem, tak i s obsahem národní regulace účetnictví i mezinárodní harmonizace, které různou měrou předurčují obsah a vypovídací schopnost účetní závěrky.

Přála bych si, aby tato kniha byla čtenáři dobrým průvodcem při postupném zavěšení do tajů podvojného účetnictví a usnadnila možné další studium této zajímavé a v praxi velmi užitečné disciplíny.

Závěrem této úvodní pasáže bych ráda poděkovala všem, kteří mi podporovali v mém záměru tuto knihu napsat a přispěli cennými radami, připomínkami a povzbuzením. Především děkuji paní profesorce Daně Kovanicové, paní docence Jaroslavě Roubíčkové a panu docentu Antonínu Valderovi za odborné recenze této knihy, panu docentu Vladimíru Zelenkovi za cenné připomínky v průběhu práce na